

INTERVJU / **Mojca Kunšek, direktorica Ajpesa**

Robustno gospodarstvo financirano z lastnimi viri

Vlasta Tifengraber

Vzporednice med krizo leta 2008 in letošnjo, ki je bila posledica epidemije, je težko potegniti. Z direktorico Ajpesa **Mojco Kunšek** smo se pogovarjali o tem, v kakšni kondiciji so bila naša največja podjetja in kako so bila pripravljena na morebitno krizo. Ker so podjetja svoja poročila o poslovanju lahko oddala do konca maja, konkretnih objavljenih podatkov še ni na voljo, zato smo našo sogovornico povprašali tudi o prvih analizah.

Podjetja so oddala letna poročila za leto 2019. Kaj kažejo prvi izsledki?

Poslovanje slovenskega gospodarstva je bilo lani uspešno, še bolj kot leto prej, vendar je bila rast počasnejša. Družbe so ustvarile skoraj 104 milijarde evrov prihodkov, štiri odstotke več kot leto prej, in sicer na domačem trgu za dva odstotka, na tujem pa za sedem odstotkov več kot leto prej. Število zaposlenih pa je poraslo za pet odstotkov. Lani so družbe ustvarile 4,6 milijarde evrov neto čistega dobička, desetino več kot leta 2018. Leta 2019 so družbe v primerjavi z zadnjimi leti imele najugodnejše kazalnike financiranja, gospodarnosti, donosnosti in produktivnosti. Dodana vrednost na zaposlenega je lani znašala 46.752 evrov in bila večja za pet odstotkov. Po vrsti let je bila tako rast dodane vrednosti višja kot rast plač. Zato in še posebno zaradi pojava epidemije je tako ključno, kako bomo poslovali letos in v prihodnje, kako bodo gospodarski subjekti izkoristili ukrepe vlade, da bo vpliv koronavirusa na zmanjšanje gospodarske aktivnosti in rezultate poslovanja čim manjši, učinki ukrepov pa čim večji.

Katera podjetja so bila pri premagovanju spomladanske krize kot posledice epidemije uspešnejša?

Glede na podatke o doseženih prihodkih na tujem trgu ugotavljamo, da je delež predelovalne dejavnosti še vedno največji, vendar pa se je zmanjšal za 1,5 odstotne točke. V strukturi doseženih prihodkov pa so pridobile trgovina, finančno-zavarovalniške dejavnosti in informacijsko-komunikacijska dejavnost. Kar pomeni, da prodajamo vse več storitev in se delež delovno intenzivnih dejavnosti zmanjšuje. Glede na to, da so podjetja, ki so pretežno odvisna od vhodnih surovin in materialov iz tujih držav, v večji meri čutila krizo zaradi koronavirusa, je poslovni model prodaje znanja in storitev ob informacijski podpori ustrežnejši, manj ranljiv in uspešnejši.

Bi lahko rekli, da so bila podjetja na tokratno krizo bolj pripravljena kot leta 2008?

Leta 2008 je kriza močno prizadela predvsem področje gradbeništva in predelovalnih dejavnosti, kjer so bila podjetja najbolj zadolžena, ne le do bank, ampak tudi do dobaviteljev. Zadolženost podjetij je trenutno bistveno nižja, zaradi zmanjšanja globalnega povpraševanja pa je težave pričakovati predvsem v izvozno usmerjenih predelovalnih dejavnostih in tudi na področju gostinstva in turizma, kamor Vlada Republike Slovenije z zadnjimi interventnimi ukrepi usmerja največ sredstev. Podatki o poslovanju družb, podjetnikov in zadrug za leto 2019 kažejo, da je slovensko gospodarstvo boljše pripravljeno na

krizo zaradi epidemije koronavirusa, kot je bilo pred desetimi leti na finančno in nato gospodarsko krizo. Je bolj robustno, torej v večji meri je naslonjeno oziroma financirano z lastnimi viri sredstev in manj odvisno od izposojenih. Tudi finančni – bančni sistem je v boljši kondiciji kot pred desetimi leti, tako da lahko servisira gospodarstvo. Izposojeni viri so za gospodarstvo prav tako dostopnejši in cenejši kot pred desetimi leti. Odziv slovenske ekonomske politike na situacijo med epidemijo in po njej je bil hiter in finančno izdaten. Tudi širši ekonomski prostor Evropske unije se usklajuje in prilagaja ukrepe ekonomske politike nastali situaciji, tudi z rahljanjem določenih pravil.

Bi naša podjetja preživela morebitni drugi val?

Menimo, da bodo slovenska podjetja preživela tudi morebitni drugi val epidemije koronavirusa. Glede na to, da se je epidemija nekaterih podjetij izdatneje dotaknila, pa bo vpliv na zmanjšanje gospodarske aktivnosti večji, kot tudi vpliv na poslabšanje rezultatov. Prav tako tudi pomoč dr-

Glede na to, da so podjetja v zadnjih letih intenzivno vlagala svoja sredstva ob tako rekoč manjšem zadolževanju in usklajenem gibanju terjatev in obveznosti, so ustvarila dobre pogoje, da premagajo tudi drugi val kriznih razmer.

žave verjetno ne bo mogla biti tako izdatna. Po drugi strani pa je sedanj val koronakrize »vplival« na podjetja tudi tako, da so sposobna hitrega prilaganja in odzivanja v takih razmerah. Glede na to, da so podjetja v zadnjih letih intenzivno vlagala svoja sredstva, ob tako rekoč manjšem zadolževanju in usklajenem gibanju terjatev in obveznosti, so ustvarila dobre pogoje, da premagajo tudi drugi val kriznih razmer.

Kaj kažejo trendi oziroma primerjava Slovenije z evropskim gospodarstvom?

Primerjave z drugimi državami kažejo, da so bili ukrepi vlad držav članic EU primerljivi z našimi in da smo se pravzaprav vsi srečevali s potrebo po prilaganju izrednim poslovnim razmeram.

Kakšno je bilo po vaši oceni poslovanje gospodarstva v prvem polletju?

S finančnimi podatki za letošnje leto ne razpolagamo. Podatki o plačilni disciplini, merjeni skozi dospele neporavnane obveznosti, pa kažejo, da se je večletni trend upadanja dospelih neporavnanih obveznosti nadaljeval tako v letu 2019 kot tudi v prvem trimesečju leta 2020. Glede na to, da je zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo do konca maja 2020 odložil izvrševanje sklepov o izvršbi v postopkih, ki tečejo po zakonu o izvršbi in zavarovanju, ter zadržal izvrševanje v postopkih davčne izvršbe, ki tečejo po zakonu o davčnem postopku, smo v času izrednih razmer zaznali močno zmanjšanje zneskov in števila tako pravnih oseb kot samostojnih podjetnikov z likvidnostnimi težavami, saj izvajalci plačilnega prometa niso beležili blokiranih računov. Prav tako

Mojca Kunšek pravi, da je zaradi pojava epidemije ključno, kako bodo podjetja izkoristila ukrepe vlade, da bo vpliv koronavirusa na znižanje gospodarske aktivnosti manjši, učinki ukrepov pa čim večji. **Jaka Gasar**

pa smo v času izrednih razmer opazili izjemno naraščanje izbrisov dejavnosti samostojnih podjetnikov, medtem ko je bil pesimizem pri go-

spodarskih družbah nekoliko manjši. Iz naslova evidentiranja neporavnanih obveznosti v maju in juniju ugotavljamo, da je največ plačilno

nesposobnih pravnih oseb v dejavnosti trgovine, gradbeništva, strokovnih dejavnosti, gostinstvu ter v predelovalnih dejavnostih. **x**

Lek d. d.

Vrhunska znanost za zdravje

Vse, kar delamo, delamo za dobro ljudi.

Kakovost je temelj naše predanosti bolnikom in našega odnosa do zdravja. Naše delovanje temelji na dolgoletnem znanju in izkušnjah, medsebojnem zaupanju, vključevanju in spoštovanju različnosti ter na najvišjih etičnih vrednotah.

Stalna vlaganja v raziskave, inovacije in napredek proizvodnje omogočajo, da doma in po svetu ponujamo visokokakovostna, varna ter cenovno dostopna zdravila. Z dolgoročno načrtovanim razvojem zagotavljamo pogoje za nova delovna mesta in izobraževanje ter napredovanje strokovnjakov v vrhunske znanstvenike.

Kot odgovoren delodajalec skrbimo za razvoj zaposlenih, odgovoren odnos z lokalnimi skupnostmi ter trajnostni razvoj okolja.

Lek je cenjen član Novartisa, vodilne svetovne družbe v farmacevtski industriji.

Smo Novartis.
Soustvarjamo medicino.

POLNI CERTIFIKAT
Družini prijazno podjetje

NOVARTIS | Reimagining Medicine